

POSTANOWIENIE

Dnia 17 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Roman Trzaskowski

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa W. Sp. z o.o. w W.
przeciwko S. Sp. z o.o. O. Sp. k. w L.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 17 stycznia 2020 r.,
zażalenia strony pozwanej na wyrok Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 10 września 2019 r., sygn. akt I AGa (...),

**oddala zażalenie, pozostawia rozstrzygnięcie o kosztach
postępowania zażaleniowego Sądowi, który wyda orzeczenie
kończące postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 10 września 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...) w sprawie z powództwa W. sp. z o.o. z siedzibą w W. przeciwko S. sp. z o.o. O. sp. k. z siedzibą w L. o zapłatę uchylił wyrok Sądu w W. z dnia 4 kwietnia 2019 r. i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania. Jako podstawę orzeczenia kasatoryjnego wskazał nierozpoznanie istoty sprawy.

Zażalenie na powyższe orzeczenia wniosła pozwana. Dochodząc jego uchylenia zarzuciła naruszenie art. 386 § 4 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, że Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy, gdyż Sąd ten z uwagi na

kontradiktoryjny charakter postępowania powinien poprzestać na dowodach zaoferowanych przez strony, a „nierozpoznanie roszczeń powoda nastąpiło z jego winy”.

Sąd Najwyższy zważył:

Zgodnie z art. 394¹ § 1¹ k.p.c., zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje na orzeczenie kasatoryjne sądu drugiej instancji, które uchyla wyrok sądu pierwszej instancji i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania. Zażalenie to jest szczególnym rodzajem środka zaskarżenia, gdyż nie służy kontroli materialno-prawnej podstawy orzeczenia, która może być przeprowadzona wyłącznie w postępowaniu kasacyjnym. Kognicja Sądu Najwyższego, który nie może wkraczać w merytoryczne kompetencje sądu drugiej instancji rozpoznającego apelację, jest zatem ograniczona. Bada on jedynie przesłanki przewidziane w art. 386 § 4 k.p.c., t. j. ocenia, czy sąd drugiej instancji prawidłowo zakwalifikował określoną sytuację procesową jako odpowiadającą przyjętej podstawie orzeczenia kasatoryjnego, i odpowiednio oddał zażalenie albo uchyla zaskarżony wyrok przekazując tym samym sprawę sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 2 października 2014 r., IV CZ 54/14 oraz z dnia 26 września 2014 r., IV CZ 49/14 – nie publ.). W ramach tej oceny może być jednak poddana kontroli prawidłowość wskazania konieczności uzupełnienia postępowania dowodowego.

Judykatura zgodnie przyjmuje, że nierozpoznanie istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. oznacza brak rozstrzygnięcia co do przedmiotu sprawy, wyznaczonego treścią i materialno-prawną podstawą żądania powoda, materialno-prawnymi, bądź będącymi ich następstwem, procesowymi zarzutami pozwanego. Dochodzi do niego wtedy, gdy sąd zaniechał ich zbadania bezpodstawnie przyjmując, że istnieje przesłanka jurysdykcyjna lub procesowa unicestwiająca roszczenie, m.in. bezpodstawnie odmówił dalszego prowadzenia sprawy przyjmując brak legitymacji procesowej stron, skuteczność twierdzenia lub zarzutu wygaśnięcia bądź umorzenia zobowiązania, upływ terminów zawitych, przedwczesność powództwa bądź nie rozpoznał żądań w aspekcie wszystkich twierdzeń powoda lub zarzutów pozwanego przyjmując, że nie zostały one

zgłoszone lub zostały zgłoszone, ale są objęte prekluzją procesową. Przesłanka wymogu „przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości” jest spełniona, gdy do przeprowadzenia dowodów w ogóle nie doszło, a nie gdy zachodzi konieczność ich uzupełnienia, nawet w istotnej lub znacznej części.

Zakres kognicji Sądu Najwyższego w postępowaniu zażaleniowym, opartym na art. 394¹ § 1¹ k.p.c., jest ograniczony i nie obejmuje oceny zasadności powództwa, apelacji ani merytorycznej prawidłowości stanowiska sądu odwoławczego. Oznacza to, że poza zakresem rozpoznania pozostają zarzuty zażalenia dotyczące naruszenia zasad prowadzenia postępowania dowodowego. Trafnie Sąd drugiej instancji wskazał, że skoro pozwana przyznała okoliczność posiadania spornych lokali, a powódka wywodziła stąd roszczenie o zapłatę, to Sąd Okręgowy bezpodstawnie uchylił się od ustalenia podstawowych faktów w tym zakresie. Sąd ten wprawdzie podniósł, że powódka nie sprostала wymaganiu wykazania swoich roszczeń, należy jednak zwrócić uwagę, że inną kwestią jest badanie istnienia samego prawa, a inną wystarczające wykazanie za pomocą środków dowodowych (udowodnienie) wynikającego z tego prawa określonego roszczenia co do zasady, bądź co do wysokości. Mimo dysponowania materiałem dowodowym Sąd pierwszej instancji nie ustalił zasadniczych okoliczności dotyczących tytułu prawnego powódki uzasadniającego roszczenie o zapłatę oraz jego rodzaju. Sąd Najwyższy wskazywał wielokrotnie, że od wyjaśnienia rzeczywistej treści żądania i zdefiniowania spornego stosunku prawnego zależy zakres niezbędnych ustaleń faktycznych. Bez ustalenia podstawy faktycznej nie jest możliwe dokonanie oceny prawnej, czyli zbadanie materialnej podstawy żądania (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2014 r., I CZ 114/13 oraz z dnia 25 lipca 2019 r., I CZ 49/19 – nie publ.). Przedstawiony w uzasadnieniu uchylonego wyroku poziom ogólności obu tych podstaw rozstrzygnięcia trafnie został zakwalifikowany jako nierozpoznanie istoty sprawy w znaczeniu przedstawionym wyżej.

Z tych względów Sąd Najwyższy w oparciu o art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie.

aj